

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 26

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang học ý thứ 3: Học quý ở hành. Mục này chúng ta đã học xong 3 ý đầu:

Một là: Học một câu hành một câu,

Hai là: Học phải thận trọng ngay từ đầu,

Ba là: Cha mẹ phải hợp tác với thầy giáo.

Hôm nay chúng ta sẽ học tiếp ý thứ 4: Thầy trò cùng nhau học tập. Trước khi vào bài học mới, chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái ôn tập lại 1 chút:

Chúng ta có nhắc đến phương pháp học tập:

☐ Thứ nhất: “Học quý lập chí”: Vừa mở đầu rất quan trọng, đã nói đến câu “Học quý lập chí”, cho nên trước tiên phải lập định chí hướng thì liền sẽ có động lực mạnh mẽ, thúc đẩy khiến cho chúng ta không ngừng tiến bộ trưởng thành.

☐ Thứ hai: “Học quý thực hành”: Hiện tại chúng ta muốn học học vấn của Thánh Hiền, chúng ta cũng không cần phải lo lắng “Liệu bây giờ ta mới bắt đầu học có còn kịp hay không?” Kỳ thật quan trọng nhất là chúng ta học một câu là chúng ta liền làm một câu. Học hành đấy học đến đâu hành đến đấy, không cần chờ đợi học cho hết thì mới làm.

Nhiều người nói rằng là, tôi phải bắt đầu từ đâu, ừ, cũng tốt rồi, thế nhưng mà tôi phải chờ tôi học hết đã rồi tôi mới làm. Hết có được không?

Không kịp. Cứ học được câu nào ta làm được câu đấy. Hằng ngày tẩy rửa dần đi.]

Có rất nhiều người nói. *[Đây ạ:]*

- Đợi tôi học tốt rồi thì sẽ dạy cho con cái, đợi tôi học tốt rồi sẽ trở lại giúp người.

Đợi chúng ta học tốt rồi có còn kịp hay không? Không kịp. Bây giờ học một điều làm một điều, chỉ cần là tinh thần như vậy liền sẽ cảm động con cái của bạn, cảm động học trò của bạn.

[Thế nên không cần đợi học hết.

Tôi vẫn nói với lại các con tôi, cả bốn vị, là chỉ cần có thực hiện đúng mỗi cái khổ đầu cho tôi “Cha mẹ gọi, phải đến ngay. Cha mẹ sai, chớ lười biếng. Cha mẹ dạy, phải kính nghe. Cha mẹ trách, phải thuận sửa”.

Tôi bảo, tôi mới yêu cầu có bốn câu ấy thôi. Bởi vì trong đấy nó đã bao hàm sự “Y giáo phụng hành”. Chưa cần hiểu gì hết, nhưng mà cha mẹ dạy phải kính nghe, ờ, riêng cái đoạn “kính” đấy là xong rồi, là đi được cái đoạn đầu, là coi như y giáo phụng hành rồi. Cho nên cái khổ ấy đặt lên đầu tiên.

Chúng ta chuyển sang ý thứ 5.]

5. Thầy trò cùng nhau học tập

Có rất nhiều thầy giáo, trước đây ít huấn tập văn hóa Trung Quốc, cho nên họ cũng là giữ lấy thái độ này cùng nhau học tập với học trò của chính mình, luôn luôn có thái độ như vậy. Con cái xem thấy rồi cũng rất hoan hỷ, bởi vì chúng ta đem thái độ hiếu học để diễn cho con cái xem, cho học trò cùng xem.

Có một trường mầm non dạy bảo trẻ nhỏ sau khi ngồi ăn phải có lễ phép, khi đứng dậy phải nói với thầy giáo, bạn học cùng ngồi chung bàn là:

- Xin mọi người từ từ dùng.

Sau đó lại mang chén cùng đĩa của mình đến nhà bếp tự tay rửa, tất cả học trò đã tập thành thói quen.

Thầy giáo của chúng cũng làm như vậy, mỗi vị thầy giáo ăn xong rồi cũng cúi xuống nói rằng:

- Xin mọi người từ từ dùng.

Tất cả học trò đều mỉm cười trong lòng. Các bạn, vì sao vậy? Trong lòng những học trò này liền nghĩ, thầy giáo cũng làm giống như chúng ta, phải có lễ phép, phải tuân thủ những quy định này. Cho nên khi chúng ta cùng làm với trẻ nhỏ, hiệu quả đó sẽ rất tốt.

[Chúng ta chuyển sang ý thứ 6]

6. Thứ tự học tập

Thứ nhất: Trước tiên phải học thành thật

Làm người trước tiên phải học thành thật. Còn có một đứa bé, lần đó ăn cơm, toàn bộ thầy giáo và bạn học đều ăn cơm xong rồi, chỉ còn lại một mình chú. Đứa bé này sau khi ăn xong đứng dậy, đối với bàn ghế chú cũng cúi đầu một cách kính cẩn rồi nói:

- Xin mọi người từ từ dùng.

Tất cả thầy giáo xem thấy đều mỉm cười. Thế nhưng chúng tôi cảm thấy đứa bé này rất thành thật, nói một điều, học một điều thì làm một điều. Cho nên làm người trước tiên phải học thành thật.

[Chưa luyện thành thói quen mà lúc đấy đã cắt xén, không cần phải chào. Bởi vì bạn phải nhớ là từ hành vi thì tạo thành thói quen, từ thói quen tạo thành gì ạ? Tập quán. Từ tập quán thì bắt đầu hình thành ra cái tính cách của bạn. Tính cách rồi là ra tính mệnh đấy.]

Chúng tôi cảm thấy đứa bé này rất thành thật, nói một điều, học một điều thì làm một điều. Cho nên làm người trước tiên phải học thành thật.

[Nếu không học thành thật, mà bạn đã dạy cho nó, về sau thầy Thái có nói. Trước đây tôi có kể với bạn đó là, khi nhỏ thì được phụ thân dạy tất cả những cái đạo đức kiểu như thế này rồi.]

Thật sự là khi nói về người già cô đơn, lúc đầu tôi không có kinh nghiệm. Vì sao không có kinh nghiệm? Bởi vì tôi chỉ chứng kiến cha mẹ tôi

đối với ông bà nội tôi rất là hiểu, nên tôi không biết được rằng là rất nhiều người già cô đơn khốn khổ như thế.

Nhưng mà sau đây thì phụ thân dạy liên tục, là đây này, nhìn họ hàng, nhìn người thân: Có một người trong họ, bà ốm rất nặng. Thế thì sau khi bà ốm thì con cái không để bà nằm ở cái giường ở chỗ đấy nữa mà đưa bà xuống dưới nhà bếp, đưa bà xuống dưới nhà bếp nằm. Thế một lần thì phụ thân tôi bảo đến thăm, thì thấy sao? Tất cả con cái đều đi hết. Ở trên đầu giường (bà không dậy được), một miếng bánh mì khô đét và kiến bu đầy. Đây là thức ăn để cho mẹ đấy!

Thế thì khi mà nhìn qua xã hội, và càng ngày khi vào Thánh giáo này càng quán sát thấy, thì mới có thể chia sẻ được với các bạn về những cái sự cô đơn của người già, không ai hiểu cả. Con cái đều thấy rằng là: nào là khó tính, nào là dối trá, nào là đủ thứ, mà không thấy, mà không hiểu được cho cha mẹ.

Thế thì khi cụ cứ dạy tôi như thế, xong rồi đến khi tôi lớn, trưởng thành đi làm, nhắc lại về chữ “học thành thật” đấy ạ. Khi trưởng thành đi làm rồi thì làm ở cơ quan tài chính, thường xuyên va chạm với tiền vàng. Thì về cụ mới dạy:

- Đây này, con phải làm như thế này, là con phải làm cái này xong con giữ lại cái giấy này, đây là cái giấy là khi mọi người ký rồi. Bởi vì cái giấy này nó sẽ bảo lãnh cho con rằng khi xảy ra chuyện gì, không ai có thể đổ được tội cho con là tham ô hoặc là gì cả. Không có họ là người ăn nhưng con sẽ là người chịu tội đấy.

Hôm nay dạy một kiểu, ngày mai dạy một kiểu, dạy mãi mẹ tôi sốt cả ruột, mẹ tôi bảo:

- Tôi thấy ông thật là lạ. Cái điều này đáng nhẽ phải dạy con từ trước. Bây giờ cứ mỗi một cái ông dạy cho nó một việc, thì cuối cùng là, thành ra là, người quán sát như ông mà không biết dạy cho nó những cái cách phòng thân này từ trước.

Bố tôi nói luôn, bố tôi bảo:

- *Lúc trước tôi phải dạy nó làm một con người. Còn nếu như cái tư cách làm người mà không có, tôi chỉ rất dạy mưu mẹo như thế này, thì về sau nó sẽ dùng cái mưu mẹo này để lợi nó hại người.*

Cho nên học là phải học thành thật trước, học linh hoạt sau, bạn nhớ điều đấy, đặc biệt là các bạn ở trong cái bối cảnh gọi là kinh doanh chẳng hạn, bạn phải nhớ phải dạy con được học thành thật trước. Bởi vì chỉ có bạn càng thành thật thì lúc đấy khách hàng càng tin tưởng bạn, thì doanh nghiệp của bạn mới phát triển được.

Cũng vậy, như sáng nay chia sẻ về vị đồng học mà bán mũ. Sau đấy thì cháu rất là thật thà mà hỏi tôi rằng là:

- Vậy bây giờ những người con đã trót bán, giờ cư sĩ Bà bảo phải rút xuống, thì như thế nào?

- O, con trả lại tiền họ đi. Con bảo vì đây là con tính toán giá chưa đúng thì con trả lại tiền họ. Cái động tác mà con trả lại tiền họ thì họ sẽ tin tưởng con vô cùng “Con người này rất là thật thà, làm ăn đàng hoàng, đúng là Phật tử”. Vậy họ sẽ mách cho nhiều người nữa, có thể không phải là một người mà nó là 100 người, và còn nhiều hơn nữa.

Cho nên vấn đề mà bạn muốn để cắm góc cho trẻ và để cho chúng nó một đời này không bao giờ ngã, là phải thành thật. Học thành thật trước.]

Thứ hai: Tiếp theo mới học linh hoạt

Như vậy học vấn mới có thể thành tựu. Nếu như mở đầu liền học linh hoạt, giáo huấn của thầy nói ra năm điều, thì chỉ chọn ra ba điều để làm. Tốt, đầu óc cũng rất linh hoạt, thế nhưng rất có thể học vấn sẽ không có nền tảng. Đến lúc đó chúng sẽ bị chính sự thông minh nhỏ của mình lại làm hại mình.

[Mà cái chỗ này sẽ không còn gọi là thông minh, mà nó về sau nó sẽ trở thành xảo quyết.]

Trước phải học thái độ làm người, làm việc, sau mới học tri thức.

[Đấy bạn nhớ nhé, trước phải học thái độ làm người, làm việc, chính là học Đệ Tử Quy này cho thuần thực.

Cho nên lần trước có câu hỏi của đồng học mới nói rằng là:

- Con của con học *Đệ Tử Quy* lớp thầy Trung rất là phấn khởi, rất là vui. Thế nhưng mà đến khi mà về bảo nó ôn thi học kỳ thì nó không chịu. Nó bảo “Con chỉ cần học mỗi *Đệ Tử Quy* tốt thôi, học *Đệ Tử Quy* tốt là cái gì cũng có, nên con không cần học tri thức”, không chịu thi.

Vậy thì bây giờ như thế nào? Tôi có trả lời là:

- Cả hai cái đều phải học, phải học cả thái độ làm người làm việc, học *Đệ Tử Quy* và phải học cả tri thức. Bởi vì nếu như chúng nó học *Đệ Tử Quy* được thật thì nhất định chúng nó phải biết là: “Cha mẹ thích docks lòng làm”. Vậy cha mẹ thích cái gì? Cha mẹ thích con mình phải chăm chỉ, phải chịu khó học giỏi. Thế nếu như nó lại không chịu học giỏi tức là nó đã không thực hiện được cái câu: “Cha mẹ thích, docks lòng làm”, thì cái việc chúng học *Đệ Tử Quy* đấy là giả.

Cho nên phải học cả thái độ làm người làm việc, là học *Đệ Tử Quy*, và học cả kiến thức văn hóa đều phải tốt. Nếu như không học văn hóa tốt thì về sau nuôi mình còn chẳng được, “văn dốt, võ dốt”, thì làm gì mà báo hiếu được cho cha mẹ, cũng như là đền ơn được thầy cô giáo, không có!

Nhưng cái thứ tự học tập thì phải học thái độ làm người làm việc trước, còn tri thức nhất định phải học. Các bạn đã nhớ chưa ạ? Trước phải học thái độ làm người làm việc.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Thứ ba: Trước phải học thái độ làm người, làm việc

Ngoài việc nỗ lực ra, tiếp theo chúng ta còn phải hiểu rõ, học tập cần phải xem trọng thứ tự của nó, trình tự của nó.

Trong Tam Tự Kinh có câu: “*Vi học giả, tất hữu sơ*” (tức là Làm kẻ học, tất phải có ban đầu) Đi học có trước, có sau; “Tiểu học chung, chí Tứ Thư”: Có nghĩa là học tốt sách “Tiểu học” tiếp theo mới đến học “Tứ Thư, Ngũ Kinh”.

[“Tiểu học” chính là nền tảng để Lý Dục Tú Phu Tử soạn ra cuốn *Đệ Tử Quy*. Cho nên trước tiên phải học *Đệ Tử Quy* tốt, sau hẵng nói đến “Tứ Thư, Ngũ Kinh”.

Chúng ta thì sao ạ? Chúng ta học Đệ Tử Quy tốt, chúng ta dạy cho con cháu chúng ta cũng phải học Đệ Tử Quy tốt - thứ tự. Nhưng mà học văn hóa phải tốt. Chúng ta đã bị mất mát một cái giai đoạn là trẻ từ dưới 1000 ngày tuổi. Con chúng ta đã không được học, thế nếu như nó đã được học từ cái chỗ dưới 1000 ngày tuổi rồi, thì bây giờ đi vào học văn hóa chúng nó sẽ rất là vững. Đây chính là “Tiên học lễ, hậu học văn”. Nhưng bây giờ chúng nó đã không học cái lúc 1000 ngày tuổi ấy rồi, thì bây giờ chúng ta phải bổ túc dạy cho chúng thái độ làm người, thái độ làm việc và bên cạnh đấy chúng vẫn phải học văn hóa.]

“Tiểu học” là một cuốn sách do Chu Phu Tử biên soạn, thư tịch của Đồng Mông Dưỡng Chính. Quyển sách này dạy bảo trẻ nhỏ làm thế nào để nuôi dưỡng cha mẹ, làm thế nào tôn trọng người lớn, và còn ngay ở trong cuộc sống thường ngày ứng xử qua lại với người.

Quyển sách này ai xem qua đưa tay lên?

[Tôi tin là chúng ta đều chưa ai đọc “Tiểu học” đúng không ạ? Vâng ạ, sau khi cái bộ “Gốc trong gốc” xong thì các bạn sẽ được xem cuốn “Tiểu học” ở trong đấy.]

Oh! Thật không ít. Quyển sách này cách đây gần 1000 năm, lịch sử khá lâu, rất nhiều tình huống đời sống vào lúc đó so với hiện tại có nhiều khác biệt.

Vì sao “Tiểu học” quan trọng đến như vậy?

Nếu nền tảng này xây dựng tốt rồi, thì khi chúng đọc các kinh sách khác, chúng sẽ không chỉ có đọc mà thôi, chúng sẽ hiểu được cách làm thế nào để đối nhân xử thế ngay trong cuộc sống thường ngày, chúng sẽ hiểu được phải thực tiễn ngay trong cuộc sống thường ngày. Cho nên nền tảng này nhất định phải xây dựng cho tốt.

Vì quyển sách “Tiểu học” cách chúng ta tương đối xa, tôi đã từng xem qua, chỉ có thể xem 60% - 70%, vì rất nhiều thuật ngữ xem không hiểu. Sau đó tôi lật sách “Tiểu học” ra, lại lật Đệ Tử Quy ra, đối với Đệ Tử Quy này rất là cảm động, cũng rất là tán thán.

“Đệ Tử Quy” được viết vào thời nhà Thanh, cách chúng ta mấy trăm năm, nên rất gần thời đại chúng ta. Hơn nữa Lý Dục Tú Phu Tử căn cứ vào

“Tiểu học”, lấy ra cương lĩnh nội dung quan trọng nhất để biên soạn thành quyển Đệ Tử Quy, hoàn toàn tương ứng với đời sống của chúng ta, không câu nào không làm được. Hơn nữa cũng bao hàm những trọng điểm của “Tiểu học”.

[Đang giới thiệu cho các bạn.]

Đồng thời Lý Dục Tú Phu Tử ông biên soạn cái cuốn sách này là y theo câu giáo huấn quan trọng trong Luận Ngữ của Khổng Lão Phu Tử. Câu giáo huấn này nhắc đến “Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn” tức là Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy (*Đệ Tử Quy là quy tắc làm người học trò của Thánh Hiền*), chính là nhắc đến “Thủ hiếu thuận, thứ cần tín, phiếm ái chúng, nhi thân nhân, hữu dư lực, tắc học văn”, tức là: Trước hiếu để, Sau cần tín, thương chúng sanh, gần người nhân, Có dư sức, thì học văn, *thì đây là “có dư thời, siêng học văn”*; “Trước hiếu để. Sau cần tín”, chính là căn cứ vào câu nói này của Khổng Lão Phu Tử mà phân thành bảy cương mục, biên soạn thành cuốn Đệ Tử Quy này.

Cho nên chúng ta học tốt được Đệ Tử Quy chính là đem nền tảng của “Tiểu học” xây dựng cho tốt. Nếu nền tảng của “Tiểu học” không xây được tốt, mà đã trực tiếp đọc qua Tứ Thư, Ngũ Kinh thì trẻ nhỏ càng đọc nhiều càng tách rời đời sống.

[Thứ tự học tập thì trước tiên ai nhắc được cho tôi?]

Có 4 ý. Trước tiên là gì ạ? Mời thầy Trung ạ: Nhất định phải học thành thật trước sau mới được học linh hoạt; Vâng ạ, mời cô Hằng ạ? Tiếp tục ạ: Thái độ làm người làm việc trước sau đó mới học đến tri thức văn hóa. Vâng ạ.

Bản thân chúng ta cũng như con chúng ta nó đã bị hỏng mất cái Đệ Tử Quy rồi, cho nên bây giờ chúng ta phải bổ túc, bổ túc cho chúng và bên cạnh đấy vẫn phải học văn hóa thật tốt, đây là học và hành.

Thứ tư: Sau mới học tri thức.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Có rất nhiều trẻ nhỏ đọc rất nhiều Kinh Thư, cho nên chúng sẽ lấy những câu kinh trong Luận Ngữ để biện luận cùng với cha mẹ.

Có một đứa bé khoảng sáu tuổi, có lần mẹ chú phê bình chú, chú liền nói với mẹ rằng:

- Mẹ ơi, mẹ có “Ôn, Lương, Cung, Kiệm, Nhượng” *(có nghĩa là: Ôn hòa, Thiện lương, Cung kính, Tiết kiệm, Nhường nhịn)* của Khổng Lão Phu Tử không? Nếu mẹ làm không được thì mẹ cũng không có tư cách để nói con.

[Đây ạ, đây là gì ạ? Đây đã không học được cái thái độ làm người, vì sao ạ? Bởi vì toàn bộ cuốn Đệ Tử Quy là dạy bạn cung kính. Vậy mà bạn dám nói với cha mẹ như thế này, vì bạn cho rằng là bạn giỏi hơn cả cha mẹ rồi thì bạn đã mất cái gốc là học lễ, thì cái tri thức này của bạn là vứt đi.]

Mẹ chú liền bị chấn động, bây giờ con ta đã dùng đến ngôn ngữ của kinh điển để phản bác lại với ta, nếu tiếp tục mà học nữa thì sẽ như thế nào đây?

Tôi có một vị họ hàng lớn tuổi, bà dẫn theo cháu gái của bà (cháu gái đó phải gọi tôi bằng cậu), bà dẫn đến nhà chúng tôi. Lúc đó cả cha mẹ tôi đều có ở nhà, bà vừa ngồi xuống thì liền nói với cháu gái của bà:

- Nào chúng ta cùng đọc Anh văn để những ông bà nghe nào.

[Không biết là các bạn có thể không?]

Đứa cháu gái nhỏ này cũng rất là thuần thực. Tôi tin tưởng tuyệt đối rằng bé không chỉ có biểu diễn cho chúng tôi xem mà nhất định là đã biểu diễn không ít lần, cho nên bé ấy cũng rất tự tại. Sau đó bà của bé liền bắt đầu hỏi:

- Trái táo nói như thế nào?

Bé đó liền nói:

- “Apple”.

- Cây dù nói thế nào?

Bé đó liền nói:

- “Umbrella”.

Hỏi qua rất nhiều bé điều trả lời lưu loát. Đột nhiên bé gái này hỏi ngược lại bà của bé một câu:

- Bà ơi, thế sách vở nói thế nào?

Bà của cháu liền nói:

- Làm sao bà biết được.

Bé gái này nói:

- Bà ơi! Vì sao mà bà lại mất trí đến như vậy?

[Đấy! Đây chính là đảo ngược thứ tự học, sinh ra cho trẻ ngạo mạn.]

Chúng ta chuyển sang ý...

Thứ năm: Tác hại của đảo ngược thứ tự học? Ngạo mạn

Nếu như trẻ nhỏ không học cách làm người, làm việc thì tri thức học được, sách xem được càng nhiều thì càng ngạo mạn. Ngạo mạn cầu học vẫn là một sai lầm lớn, chỉ cần sanh ra tâm ngạo mạn thì rất khó mà thành tựu được học vấn.

[Vì sao ạ? Ngạo mạn lúc nào cũng cho nó giỏi, cũng cho nó đúng, nó sẽ không tiếp thu tất cả kiến thức của những người khác. Cho nên hình tượng của trúc quân tử là ruột rỗng. Mà khi nó ngạo mạn thì không bao giờ nó gặp được, được ai ạ, được ai ạ? 'Quý nhân'.

Tôi cũng vậy thôi, trước đây là tôi cứ cãi ông cụ nhà tôi một câu, cụ bảo:

- Về, không cần học nữa, giỏi rồi, giỏi lắm rồi, về.

Mà cũng trong cuộc đời cũng thế, ngay trong khi đi làm cũng vậy, lãnh đạo nói mà mình cũng cãi, người ta không bao giờ thêm nói mình một câu, trừ trường hợp những người lãnh đạo mà là người phụ trách công việc của mình thì buộc lòng họ phải nói thôi, nhưng họ ghét đọc, bạn nhớ điều đấy.

Ngạo mạn cầu học vấn là một sai lầm, chỉ cần sinh ra tâm ngạo mạn thì rất khó mà thành tựu được học vấn.

Chúng ta vừa nói với nhau về cây trúc quân tử, bạn có nhớ là khi Hòa Thượng Tịnh Không mà đến cầu học Lão Cư sĩ Lý Bình Nam thì ông nói thế nào không? Tất cả những tri kiến mà đã biết từ trước bỏ hết, không công nhận cái gì. Tức là để gì? Là để rỗng ruột như cây trúc thì mới tiếp nhận được, thì mới khiêm hạ. Còn nếu không vừa mới giảng cái “Ôi, tôi học thầy này như này, tôi học thầy kia” thế thì chịu rồi.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Cho nên “Lễ Ký – Khúc Lễ” có nói đến “Ngạo bất khả trường” (Kiêu ngạo chó đẻ cho nó tăng trưởng lớn lên).

[Cho nên ‘kiêu, xa, dâm, dật’ chính là tập tánh xấu của người, mà mình phải làm sao đây phải giúp cho trẻ: thứ nhất là phải ngăn ngừa tất cả những tập tánh xấu đó của trẻ, không cho nó phát triển; thứ hai là phải dạy trẻ làm thiện.]

Đây đều là những Thánh Hiền nhân về trước nhắc nhở chúng ta, rất là quan trọng.

Tiên sinh Lâm Tắc Từ, khi ông thể ngộ được nhân sinh đã quy nạp mười sự việc. Mười việc này chính là nếu như người phạm phải mười điều sai lầm này, vậy thì đời sống không có ích lợi gì, ông gọi là “Mười vô ích”

Thứ nhất: **“Bất hiếu cha mẹ, thờ thần vô ích”**. Không hiếu kính đối với cha mẹ, mỗi ngày lạy thần cầu thần bảo hộ có lợi ích gì không? Không có ích gì.

[Trong “Công Quá Cách” nói sao ạ? Bất hiếu với cha mẹ, đại khái là cãi lại cha mẹ một nghìn tội cơ mà, bạn nhớ không ạ? Thế là tích lũy mãi từ chôn con kiến cho đến chôn con gián được một công, cuối cùng cãi lại một cái thế là mất luôn một nghìn tội. ‘Bất hiếu cha mẹ thờ thần vô ích’.]

Thứ hai: **“Anh em chẳng hòa, kết bạn vô ích”**. Qua lại với anh em trong nhà đều không có sự bao dung, thường hay xung đột, con người này ra ngoài kết giao bạn bè, có thể kết giao được bạn tri âm không? Không thể nào.

“Tồn tâm bất thiện, phong thủy vô ích” (Tâm chứa bất thiện, phong thủy vô ích): Toàn tìm cách hại người lợi mình, vậy mà cứ đòi đi tìm nhà phong thủy cho nó thật đẹp, rồi là đằng sau lưng thì là núi này, rồi thì đằng trước mặt là sông này để cho ta nhiều lộc cộc, thật nhiều vào. ‘Tâm chứa bất thiện, phong thủy vô ích’.

“Bất hiếu phụ mẫu, phụng thần vô ích” (Bất hiếu cha mẹ, thờ cúng vô ích) Thờ thần tài này rồi thế nọ thế kia để mua may bán đắt, trong khi đấy thì bất hiếu với cha mẹ, thì việc thờ cúng này vô ích.

“Huynh đệ bất hòa, giao hữu vô ích” có nghĩa là “Anh em chẳng hòa, bè bạn vô ích”.

“Hành chỉ bất đoan, độc thư vô ích” có nghĩa là “Việc làm bất chánh, đọc sách vô ích”.

“Tác sự quái trướng, thông minh vô ích” (Làm việc ngang bướng, hay còn gọi là tai quái trái lòng người, thông minh vô ích).

“Tâm khí cao ngạo, bác học vô ích” (Kiêu căng ngẫ mạn, học rộng vô ích): Các bạn nhớ à, kiêu căng ngẫ mạn, học rộng vô ích.

“Thời vận bất thông, vọng cầu vô ích” (Thời vận đã không thông, vọng cầu vô ích).

“Vọng thủ nhân tài, bố thí vô ích” (Trộm cắp của người, bố thí vô ích): Như thế có thể thấy rằng có rất nhiều người họ tham nhũng, và cuối cùng họ mang cái tiền đó đi để họ cúng dường này khác có được không? không được, ‘trộm cắp của người, bố thí vô ích’.

“Bất tích nguyên khí, phục dược vô ích” (Chẳng giữ nguyên khí, uống thuốc vô ích).

“Dâm ác tứ dục, âm chất vô ích” (Dâm tà loạn phép, âm đức vô ích).

Lâm Tắc Từ, ông sinh năm 1785, mất năm 1850 tại Phúc Châu, tỉnh Phúc Kiến. Ông đỗ Tiến sĩ dưới triều nhà Thanh - **“Lâm Tắc Từ thập vô ích cách ngôn”** tức là cách ngôn 10 điều vô ích của Lâm Tắc Từ, 50 tuổi ông đã viết cái này.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Trong mười vô ích này, có hai điểm trong đó là chú trọng đối với cầu học vấn. Sự nhắc nhở này rất quan trọng. Hai điểm đó là: **“Kiêu căng ngã mạn, học rộng vô ích”** và **“Việc làm bất chánh, đọc sách vô ích”**.

[Các bạn học đạo rồi thì chắc là việc làm thì cũng đã quán xét rồi, sẽ không bất chánh nữa: Thế nào là thiện thật, thiện giả, thiện đúng, thiện sai, thiện nghiêng, thiện thẳng, thiện tiểu, thiện đại, rồi thiện gọi là khó, để bạn học hết rồi. Giờ tôi tin là các bạn quyết tâm tu hành, nhưng bạn nhớ cái câu là: ‘kiêu căng, ngã mạn, học rộng vô ích’.]

Cho nên chỉ cần trẻ có tâm ngạo mạn, học lực càng cao sẽ càng xem thường người, càng dễ dàng tổn hại người khác.

[Thế con bạn đúng là nó cũng có học được học hơn học trò một tý, bạn cứ nóng lên đi khoe, nào là tiếng Anh giỏi này, rồi là Toán giỏi này, rồi cháu nó đi thi nọ thi kia, toàn nói trước mặt nó thôi. Sai lắm quá!]

Trước đây thì ai cũng thế nhưng bây giờ học đạo rồi chúng ta phải quay trở lại. Vì Hòa thượng nói có cái gì là giỏi đâu, nếu so với người vắng sinh kia thì cái giỏi của bạn không là cái gì cả, toàn là đi so với người phàm thôi thì tất cả cùng đọa lạc, có cái gì là giỏi đâu, có cái gì là tài đâu.]

“Việc làm bất chánh”, tức là lời nói, hành vi của chúng hoàn toàn trái ngược với giáo huấn của Thánh Hiền, vậy thì sách đọc được không tương ứng, không được lợi ích.

Chúng ta xem thấy, bậc Thánh triết mấy ngàn năm của chúng ta đã lưu lại lời dạy, chúng ta phải trân trọng, phải cố gắng đem nó làm sự nhắc nhở, chính mình không thể phạm, đương nhiên trẻ nhỏ cũng phải gắng sức, không nên phạm những lỗi lầm này.

Đây là thứ tự của học tập.

[Đấy ạ, đảo ngược một cái là lập tức phát sinh ra ngay.]

Chúng ta vừa kết thúc nội dung thứ 3: Thứ tự học tập. Bài giảng của Tiến sĩ Thái hôm nay chúng ta dừng ở đây. Bây giờ chúng ta sang mục tham khảo:

Chủ đề: HỌC QUÝ Ở HÀNH

[Đó, thứ nhất là lập chí. Thứ 2 là quý ở hành. Trong “Cổ Học Tinh Hoa” có ghi lại một câu chuyện nhan đề:]

HỌC TRÒ BIẾT HỌC

(Tác giả: Thuyết Uyển)

[Như sau:]

“Công Minh Tuyên đến học thầy Tăng Tử.

[Tăng Tử là học trò của ai? Của ai ạ? Bạn nói to. Không Tử. Đúng rồi! Đây chính là Tăng Sâm ạ. Tăng Sâm trong cái tích là khi cha đánh là cứ đứng im cho cha đánh đến nổi mà cha xuất lực mạnh quá là ngất hết cả ra. Thế là câu chuyện đầy tương có hiếu lắm, nhưng đến tai Không Tử, Không Tử trách. Vì sao trách ạ? Bởi vì đáng nhẽ ra gọi là, đúng rồi ạ. Cư sỹ Châu đứng dậy trả lời tôi câu đầy ạ. Vì sao ạ? Đúng rồi ạ, roi nhỏ thì phải đứng mà chịu, thế nhưng roi lớn thì mau mau chạy cho nhanh. Vì sao? Là bởi vì nếu như mà lúc ấy cha mẹ mà đang giận quá, mà chẳng may xuất lực mạnh mà chết thì về sau ai nuôi dưỡng cha mẹ đây? Ai báo hiếu cha mẹ đây, mà đầy cha mẹ vào cái vòng là gì ạ? Bất nghĩa. Cho nên tương thiện mà lại hóa thành bất thiện.]

“Công Minh Tuyên đến học thầy Tăng Tử. Ở nhà thầy đã ba năm mà không mấy khi đọc sách.

Thầy Tăng Tử hỏi:

- Người đến đây học đã ba năm nay, ta xem ý người không mấy khi học tập sách vở như các anh em, là tại làm sao?

Công Minh Tuyên nói:

- Thừa thầy, con vẫn học. Còn thầy:

(1) Thầy ở trong nhà, trước mặt song thân, lúc nào cũng hiếu thuận, hòa nhã, cho đến những giống vật như chó, mèo, thầy cũng không quở mắng bao giờ; [đấy nhìn thầy, nhìn thầy để học theo đấy]

(2) Thầy ứng tiếp bạn bè cung kính ung dung, rất có lễ độ, kẻ dở người hay, thầy đều có thể nhiếp phục;

(3) Thầy ở triều đình, đối với kẻ bề ngoài rất là nghiêm trọng mà trong bụng rất là nhân từ, không có ý hại ai bao giờ cả. Ba điều ấy con lấy làm vui lòng mà mãi làm chưa được. Con đâu dám không học mà cứ ở cửa nhà thầy.

Thầy Tăng Tử nghe đoạn, tạ Công Minh Tuyên và nói rằng:

- Ta nay không bằng nhà ngươi.

GIẢI NGHĨA

Tăng Tử: Là học trò của Khổng Tử;

Công Minh Tuyên: Là người nước Lỗ về đời Xuân Thu, học trò của thầy Tăng Tử.

Học trò như Công Minh Tuyên, thầy dạy như Tăng Tử, mới thực là học trò biết học, ông thầy biết dạy, xứng đáng thầy trò vậy.

Làm ông thầy, không những lấy tri thức mà truyền thụ, lại cần lấy đức tính mà làm gương giáo hóa cho kẻ đi học nữa nên sách có câu: **“Dĩ ngôn vi giáo, dĩ thân vi giáo”** (dùng lời để dạy, phải dùng thân để dạy nữa), cũng là lấy nghĩa ấy.

Làm học trò không những bo bo ở việc học tập văn bài, lại phải học cả động, tĩnh, ngữ, mặc, thái độ, hình dung của thầy để bắt chước cho được thầy nữa. Học như thế mới là học được cái tinh hoa.

[Thế là cả thầy cả trò đều được viên mãn.]

Công Minh Tuyên chỉ học trong ba điều kể trong bài này, tức là học được đủ bốn phận của người đối với gia tộc và đối với xã hội. [Đó ă. Đối với cả gia đình và đối với cả xã hội nhé, các bạn xem lại nhé]. Đây là học ở trường học thường mà biết học còn hay như thế, huống chi học trường tự nhiên là trường thế giới mà biết học thì hay còn biết chừng nào”.

[Đây là học ở trường thôi, nhưng bạn từ đây bắt đầu bạn mở rộng ra bạn ứng dụng hết trong cuộc đời, bắt đầu bạn học quán sát theo Đệ Tử Quy,

quán sát theo họa phước như Liễu Phàm Tứ Huấn chúng ta đã học rồi đấy ạ. Họa mà sắp đến cũng biết trước, đừng không ạ? Bạn nhớ cái bài ấy chưa ạ? Mà phước sắp đến cũng có điềm báo trước.

Tất cả các bạn đều ngơ ngác. Xem chừng ra các bạn quên mất bài học đấy rồi!

Vâng ạ, bây giờ chúng ta xem lại nhé: Công Minh Tuyên học như thế, tức là học, học gì? Học từ những cái cư xử trong gia đình cho đến ngoài xã hội.

Đây nhá các bạn xem lại:

Thứ nhất: Thầy ở trong nhà, trước mặt song thân lúc nào cũng hiếu thuận, (Ở nhà phải hiếu), nho nhã, cho đến những giống vật như chó, mèo, thầy cũng không quở mắng bao giờ.

Không hiếu từ khi các bạn học đạo các bạn có biết tôn trọng chó mèo không? Có biết không ạ? Vâng ạ, hy vọng là như vậy. Chứ không phải là bạn nghĩ rằng là “Vật dưỡng nhân”. Bạn nghĩ đến con gà, con vịt rồi các con vật này là để làm thịt cho chúng ta ăn. Thì thôi, chưa được.

Thầy tiếp bạn bè cung kính ung dung, rất có lễ độ, kẻ dở người hay, ai nấy đều nhiếp phục. Đó, ra ngoài rồi đó.

Thầy ở triều đình (đối với cơ quan) đối với kẻ bề ngoài rất là nghiêm trọng mà trong bụng rất là nhân từ, không có ý hại ai bao giờ.

Ba điều ấy con lấy làm vui lòng mà mãi vẫn làm chưa được. Con đâu dám không học mà cứ ở cửa nhà thầy.

Học từ trong nhà “Ở nhà phải hiếu”, cho đến “Xuất tặc đệ” – ra đến bên ngoài, là đều phải kính trọng, làm em. Thế rồi là đến ở triều đình, tức là ở các nơi khác thì là học cái tâm nhân từ của thầy.

Vâng ạ! Thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay xin tạm dừng ở đây.

Ngày mai chúng ta sẽ học tiếp nội dung thứ 4: Cách học Đệ Tử Quy, đây là nội dung cuối cùng của mục “Phương pháp học Đệ Tử Quy” trước khi chúng ta chuyển sang chương mới.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – Xin cảm ơn!]
